

народи въ Южна Америка и Африка, които и до сега не знаятъ още да броятъ повече отъ три. Виратурското нарѣчие брои само до двѣ; по-горно пъкъ число събиратъ отъ прѣдидущитѣ, тъй напр.: 1 *nimrai*, 2 *pula*, 3 *pula—nimrai* ($2+1$); 4 наричатъ *punki* (т. е. много) а 5 *punki—kalan* (твърдѣ много.)

Нѣкои филолози, като напр. Хатала намиратъ и въ сегашния дуалъ, триалъ и плуралъ остатки отъ онуй време, когато хората не знаяли да броятъ повече отъ двѣ, три и много (*pluralis*), както е у много нецивилизувани народи и до сега.

По-горѣ отъ квинарната система стои децималната или декадическата (десетичната) система, която е распространена по цѣла Европа, та че и по цѣла Азия, а отъ части и въ другитѣ земи и острови. Въ тая система всѣко число до десетъ има и собственото си название, а по-големитѣ числа чакъ до 100 сж конгломерати на сложни и гласнословно измѣненни числителни имена отъ 1—10. Тѣй напр. $11=1+10$ (=единъ на десетъ), $20=2\times 10$ (два десетъ). $90=9\times 10$ (девятъ—десетъ). Също и въ други язици, напр. въ Санкритекия: 1 *eka*, 2 *dva*, 3 *tri*, 4 *c'atur*, 5 *panc'an*, 7 *sapta n*, 8 *as'tan*, 9 *navan*, 10 *daçan*, *ieka—daçan*, 12 *dva—daçan* ($2+10$), 20 *vinçanti* сложно отъ *dvi—daçanti*, 2×10). Въ Старо-Гръцкия языкъ: 1 *heis*, 2 *dyo*, 3 *treis*, 4 *tessares* (*tettares*), 5 *pente*, 6 *hex*, 7 *hepta*, 8 *okto*, 9 *enea*, 10 *deka*, 11 *hen—deka* ($1+10$), 18 *okto—kai—deka* (осемъ и десетъ) и пр. Въ Латинския языкъ: 1 *unus* (отъ втората основа *in—*), 2 *duo*, 3 *tres*, 4 *quatuor*, 5 *quinque*, 6 *sex*, 7 *septem*, 8 *octo*, 9 *novem*, 10 *decem*, 11 *un—decim* (единъ и десетъ), 14 *quatuor—decim* ($4+10$) и пр. Въ Турски языкъ: 1 *bir*, 2 *iki*, 3 *juc'*, 4 *dört*, 5 *bes'*, 6 *altü*, 7 *edi*, 8 *sekiz*, 9 *dokuz*, 10 *on*, 12 *on—iki* ($10+2$), 80 *seksen* съкратено *sekiz—on* ($=8\times 10$). Въ Китайски языкъ: 1 *ji*, 2 *orl'*, 3 *san*, 4 *se*, 5 *ngu*, 6 *lu*, 7 *c'i*, 8 *pa*, 9 *kju*, 10 *s'i*, 12 *is'i—orl'* (1×10)+2, 20 *orl'—s'i* (2×10) и пр. и пр.

Ако сравнимъ сега старобългарскитѣ основни числителни имена: *единъ*, Санкр. *adi*, Новобългарски *единъ*, Руски *Одинъ*, Полски *jeden*, Чешки *jeden*; *два*, Санкр. *dva*, Литев. *du*, *doi*, Гръцки *dyo*, Латински *duo*, Готски *twái*, Новобългарски *два*, Русски *два*, Полски *dwaj*, *diwa*, *dwie*, Чески *dve'*; Старобългарски *три*, Новобългарски *три*, Русски *три*, Полск. *trzy*, чеш. *tri*, Санкр. *tri*, Зенд. *thri*, Лит. *trys*, Гръц. *treis*, Лат. *tres*, Готск. *thri*, Мѣм. *drei*; Староб. *четыри*, Новобъл. *четири*, Русск. *четыре*, Пол. *czetéry*, Чес. *c'tyry*, Лит. *Keturi*, Лот. *c'etri*, Санскр. *c'atur* и *c'atvâr*, Зенд. *c'atvar*, Гръц. *tettares*, Лат. *quatuor*, Гот. *fidvôr*, Нѣм. *vier*; Староб. *пять*, Новобъл. *петъ*, Русск. *пять*, Пол. *piec'*, Ческ. *pe't*. Лит. *penki*, Лот. *péci*, Санскр. *panc'an*, Зенд. *panc'an*, Гръц. *pente*, Лат.